

критичного копіювання європейських схем, урахувавши українську специфіку, наприклад переважання дрібнотоварного виробництва продуктів тваринництва, значний ступінь самозабезпечення населення продовольством тощо.

Джерела та література

1. Європейська інтеграція : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [С. В. Федонюк та ін.] ; за ред. С. В. Федонюка, В. Й. Лажніка. – Вид. 2-ге, переробл. й доповн. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 760 с.
2. Зінчук Т. О. Нова парадигма сільського розвитку Європейського Союзу: перспективи для України / Т. О. Зінчук // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 11. – С. 104–114.
3. Масловська О. Складові механізми спільної аграрної політики ЄС / О. Масловська // Персонал : наук. журн. – 2009. – № 2. – С. 18–25.
4. Розвиток АПК України. Державна підтримка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : minagro.gov.ua/apk?nid=3390
5. Agriculture. European agriculture is a good model for other parts of the world to follow [Electronic resource]. – Mode of access : <http://debates.europeanvoice.com/agriculture-european-agriculture-not-good-model-other-parts-world-follow/>
6. Arguments For and Against the Common Agricultural Policy [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.debatingeurope.eu/arguments-for-and-against-the-common-agricultural-policy/>
7. EU does not consider effect of farming policies [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.dw.de/eu-doesnt-consider-effects-of-farming-policies/a-16310008>
8. Farmers and the EU [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.economist.com/news/britain/21572770>

Корчун Валентина. Противоречия общей аграрной политики ЕС. В статье рассматривается накопленный странами Европейского Союза опыт проведения общей аграрной политики (ОАП), которую сообщество развивает с 1960-х годов. Основное внимание уделено сравнению аргументов «за» и «против» общей сельскохозяйственной политики, а также тому, может ли эта политика быть использована как образец для проведения аграрной политики Украины. Подчеркнуто, что основными преимуществами ОАП, с точки зрения европейцев, являются обеспечение продовольствием собственного производства, высокое качество и разнообразие продовольствия, защита окружающей среды и поддержка развития. Названы черты ОАП, вызывающие недовольство фермеров и других граждан ЕС. Главным аргументом «против» автор считает нарушение правил справедливой мировой торговли продовольственными товарами. Основные положения ОАП могут быть образцом для подражания другим странам, включая Украину.

Ключевые слова: общая аграрная политика ЕС, приоритеты сельского развития, стабильное снабжение продовольствием, развитие сельской местности, государственная поддержка сельского хозяйства Украины.

Korchun Valentina. Contradiction of Common Agriculture Policy of EU. The article deals with the European Union's countries' experience of the common agricultural policy (CAP), which the community is developing from the 1960s. The focus provided by the comparison of arguments «for» and «against» common agricultural policy and whether this policy can be used as a model for agricultural policy of Ukraine. It is emphasized that the main advantage of the CAP in terms of food security in Europe is domestic production, rural development, high quality and variety of food, environmental protection and support for development. The above features of the CAP that cause dissatisfaction of farmers and other EU citizens. The main argument «against» the author considers disturbing of fair international trade in food products. Summary of CAP can be a model for other countries, including Ukraine.

Key words: EU Common Agricultural Policy, rural development priorities, steady supply of food, rural development, state support for agriculture in Ukraine.

Стаття надійшла до редколегії
28.03.2013 р.

УДК 329.15: 316.75(477.8)

Василь Гулай

**Початок Другої світової війни та зовнішньополітичні орієнтації населення
Західної України**

У статті проаналізовано передумови та початок Другої світової війни в оцінці українського, польського та єврейського населення Західної України восени 1939 р. Окремо охарактеризовано найпоширеніші серед

відповідних етнополітичних спільнот краю варіанти розвитку міжнародної ситуації та майбутнього краю. Показано ідеологічно-пропагандистські механізми встановлення контролю Радянського Союзу над Західною Україною в умовах розгортання німецької агресії проти Польщі в перші тижні вересня 1939 р.

Ключові слова: Друга світова війна, Західна Україна, зовнішньополітичні орієнтації.

Постановка наукової проблеми та її значення. Підготовка та початок Другої світової війни безпосередньо зачепили західноукраїнські землі, які стали ареною змагання двох тоталітарних режимів – гітлерівської Німеччини та сталінського Радянського Союзу заради реалізації планів пролетарської революції й світового панування арійської нації, відповідно. Пропонована тема видається актуальною в науково-теоретичному й практичному вимірах для недопущення трагічного досвіду Другої світової війни, подолання наслідків маніпулювання масовою свідомістю, викриття міфів та стереотипів того часу, що активно продукувалися тоталітарними режимами для встановлення свого цілковитого контролю над стратегічно важливим регіоном – Західною Україною.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Суспільно-політична ситуація в Західній Україні напередодні та в перші місяці Другої світової війни стала предметом дослідження вітчизняних істориків В. Ковалюка [10], М. Литвина, О. Луцького, К. Науменка [12; 13]. Особливої уваги заслуговують публікації П. Брицького, Є. Юрійчука [1], О. Деркача [5], Т. Карпухіної [9], що розкривають місце Західної України в геостратегічних планах і зовнішньополітичній практиці СРСР та Німеччини в 1939 р. Пропонована розвідка є спробою розв'язання актуальних завдань, що були поставлені в попередній роботі автора [4].

Мета статті – аналіз зовнішньополітичних орієнтацій українського, польського та єврейського населення Західної України напередодні й у перші місяці Другої світової війни. Відповідно до поставленої мети потрібно розв'язати такі дослідницькі **завдання**:

- охарактеризувати причини зростання серед українців краю популярності орієнтації на Німеччину у війні проти Польщі;
- розкрити механізми поширення радянськості серед українського та єврейського населення Східної Галичини й Західної Волині в перші тижні німецько-польської війни;
- показати домінуючу зовнішньополітичну орієнтацію польського населення в нових військово-політичних умовах.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Із весни 1939 р. гітлерівські спецслужби почали підготовку антипольських виступів у Західній Україні, у такий спосіб одночасно ведучи підіривну діяльність на території потенційного супротивника й закладаючи фундамент для можливого формування там маріонеткового українського державного утворення. Німеччина намагалася унеможливити будь-яке налагодження українсько-польського діалогу, що, в підсумку, міг би бути вагомим чинником нормалізації міжнаціональних відносин усередині Другої Речі Посполитої та консолідувати її суспільство для протистояння зовнішньополітичним загрозам [5].

Коли влітку 1939 р. назрівав німецько-польський конфлікт і безпосередня підготовка до світової війни переходила в завершальну фазу, перед українськими легальними та конспіративними політичними структурами в Західній Україні окреслювалися нові стратегічні й тактичні завдання. Так, Крайова екзекутива Організації українських націоналістів (ОУН) звернулася до Проводу українських націоналістів (ПУН) щодо підготовки антипольського повстання із початком війни. Проте Провід на чолі з А. Мельником направив Крайовій екзекутиві вказівку про те, щоб у разі війни повстання не піднімати, але тримати бойовиків у повній готовності, насамперед, урахувавши можливість насильства з боку поляків [10, с. 31]. Водночас в ухвалі Народного комітету найвпливовішої легальної політичної партії УНДО від 24 серпня 1939 р. зазначалося, що «українське громадянство виконає в тих важких часах горожанські обов'язки крові і майна, які накладає на нього приналежність до польської держави» [8, с. 1].

Перед початком Другої світової війни, у липні-червні 1939 р., польською владою заарештовано низку провідних діячів ОУН, які потенційно могли б співпрацювати з німцями, ув'язнено близько 30 осіб – активістів організації. У серпні 1939 р. в польській пресі з'явився циркуляр Міністерства юстиції, у якому вказувалося на потребу арешту «ненадійного українського елементу» з-поміж міської й сільської інтелігенції та його ув'язнення в таборі Береза-Картузька [7, с. 14–15].

У ніч із 1 на 2 вересня 1939 р. близько 7 тис. опозиційно налаштованих до влади українців Польщі були заарештовані й вивезені до концтабору Береза-Картузька [6, с. 324]. Хоча вже від

5 вересня почалися звільнення безпідставно заарештованих, а від 9 вересня того самого року звільнялися з ув'язнення кримінальні та політичні в'язні [17, с. 137–138], але невідомо, наскільки ця акція допомогла в припиненні антипольських настроїв, які відбулись у вересні 1939 р., проте з упевненістю можна сказати, що вони викликали в широких колах українців не тільки страх, а й ненависть [9].

Для поляків 1 вересня 1939 р. стало початком агресії, віроломним нападом на їхню батьківщину. Після німецького блицкригу ілюзорний період надій на «силу, згуртованість і готовність» польського війська, на яку опиралася довоєнна мілітарна пропаганда, у цьому середовищі швидко минув [3, с. 97]. Того дня президент Польщі І. Мосціцький звернувся до всіх громадян із закликом згуртуватися в обороні своєї волі, незалежності та честі навколо Начального вождя та Збройних сил [24].

Утім надзвичайно популярним серед мешканців Західної України, особливо української інтелігенції Галичини, було припущення, що вона опиниться у сфері німецьких впливів, оскільки «Галичина колись належала Австрії, а отже, німецькій владі. Гітлер нажив собі слави збирача німецьких посіlostей... край стане його протекторатом, як спадок від Австро-Угорщини» [14, с. 14] За спогадами о. Г. Костельника, мешканці Львова, які перед вступом Червоної армії сподівалися позбутися «страху перед польською масакрою», але, одночасно, не вірили, що більшовики залишаться надовго, «бо ж німці будуть приневолені воювати з ними, а наша фантазія скорочувала цей період до кількох тижнів, або найбільше місяців» [11, с. 11].

Саме тоді частина польських діячів намагалася використати слов'янофільські аргументи для об'єднання сил для порятунку своєї держави. Так, 9 вересня 1939 р. в останньому донесенні, коли Львів бомбардувала німецька авіація, а частини Вермахту підходили до Городка та Янова, радянський консул А. Климов особисто інформував наркома внутрішніх справ Л. Берію, а до того Наркомат закордонних справ, що «Не тільки мешканці Львова, а сам віце-староста Домбровський заявляють: “чому Світи не займають неокуповану німцями територію, ми ж бо слов'яни і завжди знайдемо спільну мову”» [16, с. 403]. 19 вересня 1939 р. львівська преса розмістила звернення Слов'янського комітету оборони із закликом об'єднати зусилля поляків, росіян, українців і білорусів проти одвічного ворога слов'ян – німців [2, с. 269–270].

Проте з початком німецької агресії проти Польщі керівництво Радянського Союзу якийсь час утримувалося від утручання в перебіг подій. Так, 9 вересня 1939 р. посол Німеччини в СРСР Шуленбург повідомляв Берлін, що, за словами Голови РНК СРСР та одночасно Наркома закордонних справ В. Молотова, радянський уряд має намір виступити із заявою: «оскільки Польща розвалюється на шматки, СРСР повинен прийти на допомогу українцям і білорусам, яким загрожує Німеччина. Цей привід зробить інтервенцію Радянського Союзу пристойною в очах мас і дасть СРСР змогу не виглядати агресором» [1, с. 128]. Цілком прогнозованою на пошук «пристойних» мотивів для вступу Червоної армії в Польщу стала відповідь райхсміністра закордонних справ Ріббентропа від 15 вересня: «Якщо не буде розпочата російська інтервенція, неминуче постане питання про те, чи не утвориться в районі, який лежить на схід від німецької зони впливу, політичний вакуум... Без такої інтервенції з боку Радянського Союзу (у Східній Польщі) можуть виникнути умови для формування нових держав» [1, с. 129]. Така постановка питання переконливо свідчить, що нацистська Німеччина насамперед уміло загравала з окремими українськими середовищами зовсім не для сприятливого для них розв'язання українського питання, а передусім використовувала їх у власних, навіть не стратегічних, а тактичних, дипломатичних та військових цілях.

Підготовку СРСР до нападу на Польщу супроводжувала потужна пропагандистська кампанія. На початку вересня 1939 р. у численних газетних публікаціях, повідомленнях радіо подавалась інформація про хід німецько-польської війни, про соціальний і національний гніт, який терпіли трудящі, особливо українці й білоруси. Хоча на останньому робився найбільший наголос, але заперечити, на наше переконання, дискримінаційний характер соціально-економічної та етнонаціональної політики Польської держави, зокрема щодо українців, не можна.

Уже 17 вересня 1939 р. радянські війська зайняли Тернопіль, Збараж, Рівне; наступного дня – Луцьк, Станіславів, Галич; 22 вересня – Львів; 24 вересня – Дрогобич; 26 вересня – Самбір та Яворів; 27 вересня – Старий Самбір. Вийшовши на ріки Західний Буг і Сян, Червона армія зупинилася. Атмосферу невпевненості в майбутньому Польської держави ще більше поглиблював наказ щодо загального відступу найкоротшими дорогами до Угорщини та Румунії [25, с. 22]. Близько 70 тис. поляків зуміли перебратися в Угорщину й ще 50 тис. – у Румунію [23, с. 246].

На переговорах із командуванням радянських військ, що підійшли під Львів після того, як уранці 21 вересня 1939 р. розпочався відхід німецьких частин, командувач оборони міста генерал В. Лянгнер заявив: «Львів мав вибір кого впускати за свої мури – німців чи більшовиків. З німцями ми ведемо війну й місто звиятно б'ється з ними вже десять днів. Вони, германці, є ворогами всіх слов'ян. Ви же – слов'яни, а тому ми хочемо віддати місто саме вам» [21, с. 179]. Уранці 22 вересня в теперішньому передмісті Львова, у Винниках, підписано офіційний протокол передачі Львова Червоній армії.

Прихід Червоної армії мешканці Західної України оцінювали, передусім, з етнічної позиції. Незважаючи на прихильне на перших порах ставлення українського населення, особливо на тлі демонстративного українізаторського курсу нової влади, після двох десятиліть польської асиміляторської політики певна частина, здебільшого інтелігенція, не приховувала свого несприйняття нового режиму. Неодноразово повторювану радянською пропагандою тезу про те, що своїм визвольним походом Червона армія протягнула руку допомоги західноукраїнським братам, деким із них іронічно доповнювалась: «Нам подають руку, а ноги маємо простягнути самі» [15, с. 20–21].

До того ж частина політичних лідерів та організацій, що залишилися, намагалися встановити співробітництво з новою владою. Так, політичні угруповання Галичини центристського спрямування створили у Львові Допомоговий комітет на чолі з К. Левицьким. Очолювана ним делегація 24 вересня 1939 р. зустрілася з комендантом Львова Івановим і членом цивільної адміністрації Міщенком та запевнила у своїй готовності співпрацювати з новою владою [20]. Але обіцянки Міщенка про те, що греко-католицьке духовенство й українські діячі не будуть переслідуватися, уже невдовзі були порушені.

Підкреслено лояльну позицію щодо нової влади зайняли галицькі москвофіли. 26 вересня 1939 р. від імені т. зв. «Народного Совету Галицкой Земли» опубліковано привітання Червоної армії. Через три дні Ю. Юрчакевич і ще шість його однодумців як представники Лемківщини поставили свої підписи під листом до РНК СРСР, у якому просили змінити лінію кордону між Німеччиною та Радянським Союзом так, щоб «їх рідний край і область між Попрадом і Сяном назавжди увійшли до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік» [12, с. 101].

Польська інтелігенція намагалася зрозуміти можливі наслідки розвитку ситуації й прагнула не конфліктувати з новою владою, не усвідомлюючи всієї небезпеки, яка крилася в ній. Тим більше, що спершу вона багатьом полякам здавалася тимчасовою. Лише найбільш радикально-негативно налаштовані до неї шукали виходу у створенні підпільних антирадянських організацій [13, с. 575–576].

Вступ Червоної армії на територію Західної України породив серед поляків глибокий розпач, «безмірний трагізм», сприймаючи доконаний факт «як страхітливий сон» [18, с. 15]. Очевидець цих подій Редліх так передає настрої своїх сусідів-поляків із містечка Бережани стосовно нової влади: «Коли більшовики увійшли у Бережани, для нас, поляків, почалися жахливі часи. Вони прибули, як наші затяті вороги. Настав час нової окупації – четвертого поділу Польщі, яка триватиме недовго, оскільки після швидкої перемоги західних союзників Польщі – Великобританії та Франції, все повернеться зокрема буде відновлене й польське володіння Львовом» [19, с. 152].

Ставлення єврейського населення Західної України до радянської влади було неоднозначним та залежало від політичних симпатій і майнового стану. Так, єврейська еліта Львова, серед якої традиційно сильними були пропольські орієнтації, ставилася до радянської влади доволі стримано. Така позиція певною мірою контрастувала з виразно прихильним ставленням менш заможних та освічених представників єврейського населення. Очевидно, що причиною поширення прорадянських настроїв серед євреїв Західної України було не лише помітне представництво серед них комуністів, але й прагматичний розрахунок на те, що Червона армія не поступиться зайнятою територією на користь німецького Вермахту.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, за результатами представленого дослідження можна твердити про існування серед населення Західної України на початковому етапі Другої світової війни трьох основних зовнішньополітичних орієнтацій на Радянський Союз, Німеччину, Францію та Великобританію. Під кутом зору етнополітичних пріоритетів можемо відзначити, що більшість українського населення Східної Галичини та Західної Волині в серпні-вересні 1939 р. ставилася нейтрально та нерідко з ентузіазмом до включення колись окупованих Польською державою земель до складу Радянської України, убачаючи в такому розвитку подій сприятливі умови

для возз'єднання зі своїми братами з-за Збруча. Водночас не варто применшувати й впливу традиційно популярних серед певної частини галицького українського суспільства германофільських симпатій, які в нових військово-політичних умовах отримували відповідну пропагандистську та військово-технічну підтримку з боку спецслужб нацистської Німеччини. Більшість польського населення драматично переживала поразку власної держави та бачила єдиною можливим варіантом її відродження й відновлення контролю над колишніми південно-східними «кресами» в орієнтації на Великобританію та Францію як союзників Другої Речі Посполитої. Основна маса євреїв Західної України позитивно поставилася до включення краю в радянську сферу впливу та тлі повідомлень про посилення антисемітської політики нацистської Німеччини. Перспективним напрямом подальших студій може стати вивчення специфіки появи нових і модифікації минулих етнополітичних стереотипів серед українців, поляків та євреїв Західної України в умовах розгортання Другої світової війни.

Джерела та література

1. Брицький П. Українське питання в радянсько-німецькій політиці напередодні і на початку Другої світової війни (серпень–вересень 1939 р.) / П. Брицький, Є. Юрійчук // 1939 рік в історичній долі України і українців : матеріали Міжнар. наук. конф. (23–24 верес. 1999 р.) / ред. кол. : К. К. Кондратюк (голов. ред.) та ін. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – С. 127–130.
2. Голик Р. «Западенці, москалі та східняки»: російські візії Галичини і галицькі візії Росії в дзеркалі історичних стереотипів / Р. Голик // Історичні міфи і стереотипи та міжнаціональні відносини в сучасній Україні : кол. моногр. / за ред. Л. Зашкільняка. – Львів : Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. – С. 210–288.
3. Голик Р. Між дійсністю й міфом: суспільні реалії 1939–1941 років у ментальності галицьких українців, поляків та жителів СРСР / Р. Голик // Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість : зб. наук. пр. / [відп. ред. М. Литвин] ; Нац. акад. наук України ; Ін-т українонав. ім. І. Крип'якевича. – Львів : [б. в.], 2010–2011. – Вип. 3–4. – С. 96–106.
4. Гулай В. В. Міжетнічна комунікація в Західній Україні у роки Другої світової війни : монографія / В. В. Гулай. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 460 с.
5. Деркач О. В. Українське питання в німецько-польських відносинах напередодні Другої світової війни [Електронний ресурс] / О. В. Деркач. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Grani/2011_1/H-7.pdf
6. Жив'юк А. Початок Другої світової війни на Волині: Дерманське повстання / А. Жив'юк // Галичина : Всеукр. наук. і культурно-просвітній краєзнавчий часоп. – Чис. 15–16 : До 100-річчя від дня народження Степана Бандери / ред. кол. : М. Кугутяк та ін. – Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2009. – С. 321–327.
7. Льюшин І. ОУН–УПА і українське питання в роки Другої світової війни: в світлі польських документів / І. Льюшин. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2000. – 198 с.
8. Історична резолюція // Національна політика. – Львів : [б. в.], 1939. – Ч. 3 (3 верес.). – С. 1.
9. Карпуніна Т. О. Українське питання напередодні та на початковому етапі Другої світової війни [Електронний ресурс] / Т. О. Карпуніна. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Istst/2009_1/R1/Karpunina.pdf
10. Ковалюк В. Р. Західна Україна на початку другої світової війни / В. Р. Ковалюк // Укр. іст. журн. – 1991. – № 9. – С. 30–41.
11. Костельник Г. Перша зустріч з большевиками / Г. Костельник // «І». Незалежний культурологічний часопис. – 2011. – Ч. 66 : Львів: 1939–1940–1941. – С. 10–17.
12. Литвин М. Р. 1939. Західні землі України / М. Р. Литвин, О. І. Луцький, К. Є. Науменко. – Львів : Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999. – 152 с.
13. Луцький О. Інтелігенція Львова (вересень 1939 – червень 1941 рр.) / О. Луцький // Львів: місто – суспільство – культура : зб. наук. пр. Вісн. Львів. ун-ту. Серія історична. – Львів : ЛДУ ім. Івана Франка, 1999. – Спец. вип. – С. 574–591.
14. Назарук О. Зі Львова до Варшави. Утеча перед совітами в пам'ятних днях 2–13 жовтня 1939 р. / О. Назарук. – Львів : [б. в.], 1995. – 95 с.
15. Наконечний Є. «Шоа» у Львові: Спогади / Є. Наконечний. – Львів : НАН України ; Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника, 2004. – 302 с.
16. Науменко К. Генеральне консульство СРСР у Львові / К. Науменко // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип. 7. – Львів : Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України. – С. 387–403.
17. Пурат А. Українці у вересневій кампанії / А. Пурат // 1939 рік в історичній долі України і українців : матеріали Міжнар. наук. конф. (23–24 верес. 1999 р.) / ред. кол. : К. К. Кондратюк (голов. ред.) та ін. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – С. 137–141.

18. Радянські органи державної безпеки у 1939 – червні 1941 р.: документи ГЛА СБ України / упор. В. Даниленко, С. Кокін. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 1311 с.
19. Редліх Ш. Разом і нарізно в Бережанах : пер. з англ. / Ш. Редліх. – К. : Дух і літера, 2002. – 325 с.
20. Роль етнічного чинника в міжконфесійних стосунках у Західній Україні напередодні німецько-радянської війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.history.ivfr.net/article.php?id=1009>
21. Руккас А. Бойові дії радянських військ у вересні 1939 р. / А. Руккас // Україна в Другій світовій війні: погляд з XXI ст.: історичні нариси : у 2-х кн. / ред. кол. : В. А. Смолій (голов. ред.), О. Є. Лисенко (відп. ред.) та ін. – К. : Наук. думка, 2010. – С. 165–195.
22. Семененко В. И. Великая Отечественная война: как это было... / В. И. Семененко, Л. А. Радченко. – Харьков : Книжный клуб «Клуб семейного досуга»; Белгород : ООО «Книжный клуб «Клуб семейного досуга»», 2008. – 416 с.
23. Трофимович В. Етно-демографічні зміни у Східній Галичині та Волині в роки Другої світової війни / В. Трофимович // Україна–Польща: важкі питання : матеріали XI Міжнар. семінару істориків «Українсько-польські відносини під час Другої світової війни» (Варшава, 26–28 квіт. 2005 р.). – Варшава : Світовий союз воїнів Армії Крайової; ТИРСА, 2006. – Т. 10. – С. 245–268.
24. Obywatele Rzeczypospolitej! // Kurjer Warszawski. – 1939. – 7 września. – № 247.
25. Polacy na frontach II wojny światowej / В. Brodecki, Z. Wawer, T. Kondracki. – Warszawa : Bellona, 2005. – 125 s.

Гулай Василь. Начало Второй мировой войны и внешнеполитические ориентации населения Западной Украины. В статье анализируются предпосылки и начало Второй мировой войны в оценке украинского, польского и еврейского населения Западной Украины осенью 1939 г. Отдельно характеризуются наиболее распространённые среди указанных этнополитических общностей варианты развития международной обстановки и будущего края. Также показаны идеологически-пропагандистские механизмы установления контроля Советского Союза над Западной Украиной в условиях разворачивания немецкой агрессии против Польши. По результатам представленного исследования можно утверждать о существовании среди населения Западной Украины на начальном этапе Второй мировой войны трёх основных внешнеполитических ориентаций на Советский Союз, Германию, Францию и Великобританию.

Ключевые слова: Вторая мировая война, Западная Украина, внешнеполитические ориентации.

Hulay Vasyl. The Beginning of the Second World War and Population's Foreign Policy Orientation of the of Western Ukraine. In the paper analyzes the prerequisites and the beginning of World War II in the assessment of Ukrainian, Polish and Jewish population of Western Ukraine in autumn 1939. Separately characterize most common versions of the international situation among the respective ethnic and political communities of edge and the future of the region. The author also shows the ideological propaganda mechanisms of the Soviet Union controlling over Western Ukraine in the deployment of German aggression against Poland in the first weeks of September 1939. The results of the present study can assert the existence of three major foreign policy preferences of the population of Western Ukraine in the initial phase of the Second World War the Soviet Union, Germany, France and the UK.

Key words: Second world war, Western Ukraine, foreign policy orientation.

Стаття надійшла до редколегії
22.03.2013 р.

УДК 339.92:061.1 ЄС

Максим Войчук

Внутрішній ринок Європейського Союзу: еволюція та пріоритети розвитку

У структурі сучасної системи світового господарства місце, роль і число інтеграційних об'єднань зростає з кожним роком. Проведення дослідження основних особливостей та стратегій розвитку Європейського Союзу як класичного прикладу й найбільш динамічного інтеграційного об'єднання дає можливість визначити та побудувати засади майбутньої системи світового господарства й міжнародних економічних відносин. У цій статті представлено результати дослідження внутрішнього ринку ЄС як цілісної економічної системи. Проаналізовано сутнісний підхід до визначення категорії «внутрішній ринок» на основі нормативно-правових актів Європейського Союзу. Розглянуто основні принципи його формування та проблеми, що виникали в процесі його становлення. Визначено основні показники ефективності його функціонування загалом і для окремих держав-членів зокрема.

Ключові слова: внутрішній ринок, спільна політика, Європейський Союз, економічна інтеграція.

© Войчук М., 2013